

Karel Van den Bosch
Hoofdredacteur

Voor u ligt het eerste nummer van de dertigste jaargang van het Tijdschrift voor Sociologie. Dit bevat een essay en twee artikels. In zijn biografisch essay gebruikt Pieter Leroy werk en leven van Helga Nowotny als leidraad om ontwikkelingen in de kennissociologie, en ook in de milieusociologie te bespreken. Het kernenergiedebat van de jaren zeventig was één van de oorzaken van een andere visie op wetenschappelijke kennis: geen neutrale a-politieke waarheid, maar zelf een strategisch instrument in de politieke strijd. Wetenschappers blijken bedoeld of onbedoeld pleitbezorgers te zijn van bepaalde posities. Zij opereren niet in een geheel autonoom domein, maar passeren, bijvoorbeeld als adviseur, voortdurend het grensgebied tussen politiek en wetenschap. Deze vaststelling is aanleiding voor Nowotny om (samen met Gibbons) nieuwe kwaliteitscriteria voor wetenschappelijke productie te formuleren. Eén daarvan is een probleemdefinitie die door zoveel mogelijk belanghebbenden gedeeld wordt; dit maakt deel uit van de idee van 'socially robust science'. De inzichten van Nowotny zijn zeker ook nu nog relevant voor bijvoorbeeld het debat over de opwarming van de aarde, maar niet alleen daar.

Charlotte Van Tuyckoms probleemdefinitie wordt zeker gedragen door de gemeenschap van holebi's. Zij onderzoekt de bijdrage die de Gay Games kunnen bieden aan de sociale identiteitsvorming van deze groep. Voor hen betekent deelnemen aan Gay Games terecht komen in een holebi-omgeving zonder angst voor heteroseksistische vooroordelen en discriminatie, in tegenstelling tot de reguliere sportomgevingen. Op basis van semi-gestructureerde diepte-interviews met 18 Vlaamse participanten concludeert Van Tuyckom dat Gay Games-participatie inderdaad resulteerde in een versterkte persoonlijke en sociale identiteit. Daarnaast zet zij ook een aantal kanttekeningen: transgenders en biseksuelen vormen een minderheid; de ondervraagden waren allen hoog opgeleid; de respondenten vergaarden weinig nieuwe kennis met betrekking tot de holebi-beweging; de Gay Games-participatie werd niet omgezet in politiek activisme.

Dimokritos Kavadias en Jessy Siongers doen iets wat in de sociale wetenschappen zelden mogelijk is: zij maken een vergelijking van houdingen over een

tijdsspanne van vijftig jaar. Zij gebruiken data verzameld door de Organization for Comparative Social Research in 1953 bij Belgische leerkrachten in de *Seven Nation study*, en meer recente gegevens uit 2001-02 voor (ongeveer) dezelfde groep. In deze vijftig jaar blijken leraren veel minder autoritair te zijn geworden. Interessanter is dat deze ontwikkeling veel sterker is voor de politiek relevante, dan voor de 'educatieve' component van autoritarisme, waarbij de laatste component verwijst naar socialisatie, de opvoeding van moeilijke kinderen en begrip hebben voor kinderen. Leraren in 1953 scoorden veel minder autoritair op deze 'educatieve' component, dan op de politieke (voorkeur voor sterke leiders en dergelijke), terwijl in 2002 dit verschil quasi volledig is weggevallen. Kavadias en Siongers argumenteren dat het vooral de 'educatieve' component zal zijn die invloed heeft op de lespraktijk, en daarmee op de leerlingen. Een autoritaire leraar gaat zelden krachtige leiders ophemelen binnen klasverband. Autoritarisme vertaalt zich echter wel in houdingen die relevant zijn in de alledaagse lespraktijk, zoals de houding ten aanzien van de inbreng van leerlingen.